

درآمدی بر مایکل اوکشات

بلا فرانکو

ترجمه‌ی حسن میرزاده

۱۳۹۸

تهران، خیابان شریعتی، بالاتر از سه‌راه طالقانی،
خیابان نیرو، شماره ۷/۱، تلفن: ۷۷۶۲۶۳۷۹

درآمدی بر مایکل اوکشات پل فرانکو

ترجمه‌ی محسن میرزازاده

- چاپ اول ۱۳۹۸ تهران • شمارگان ۳۳۰ نسخه
- صفحه‌آرایی: علی‌اکبر حکم‌آبادی
- چاپ: صدفی: پردیس دانش • قیمت: ۵۲۰۰۰ تومان
- راج‌جلد: حسن کریم‌زاده

شابک: ۹۷۸-۶۴۰۹۱۷-۶۳-۷ / ISBN: 978-964-6917-63-7

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

Printed in Iran

سرشناسه	فرانکو، پل، ۱۹۵۶ - Franco, Paul
عنوان و نام پدیدآور	درآمدی بر مایکل اوکشات / پل فرانکو / ترجمه محسن میرزازاده
مشخصات نشر	تهران: کام نو، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۲۵۶ ص: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
فروست	فلسفه‌ی سیاسی.
شابک	۹۷۸-964-6917-63-7
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	عنوان اصلی: Michael Oakshott: an introduction, c2004.
موضوع	اوکشات، مایکل، ۱۹۰۱ - ۱۹۹۰م.
موضوع	Oakshott, Michael
شناسه افزوده	میرزازاده، محسن، ۱۳۶۰ - مترجم
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ ف ۴ الف ۸ / JC ۲۵۷
رده بندی دیویی	۳۲۰/۰۹۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۱۶۰۲۱۹

فهرست

۹.....	پیش گفتار
۱۳.....	کوتاه نوشت ها
۱۷.....	فصل اول: نوای اوکشتای
۵۵.....	فصل دوم: ایدئالیسم
۵۷.....	ایدئالیسم بریتانیایی
۶۷.....	نوشته های سیاسی و الهیاتی اولیه
۷۹.....	فلسفه و تجربه
۸۹.....	تاریخ، علم و عمل
۱۰۰.....	فصل سوم: فلسفه ی سیاسی
۱۰۷.....	فلسفه ی سیاسی چیست؟
۱۱۵.....	بهبود سنت فلسفه ی سیاسی
۱۲۲.....	هابز، هگل و لیبرالیسم
۱۳۵.....	ادعاهایی در باب سیاست

فصل چهارم: عقل باوری ۱۴۳

نقد بر عقل باوری ۱۴۵

سنت سیاست مدرن اروپایی ۱۶۸

مرگ فلسفه‌ی سیاسی ۱۸۷

فصل پنجم: گفت‌وگوی نوع بشر ۱۹۵

امون و گفت‌وگو ۱۹۶

صدای شعر ۲۰۹

صدای ریخ ۲۲۲

فصل ششم: انجمن مدنی ۲۳۹

آزادی و اخلاق ۲۴۲

انجمن مدنی ۲۵۴

ویژگی دوپهلوی دولت مدرن ۲۷۱

انجمن مدنی و نظریه‌ی لیبرال معاصر ۲۸۳

پی‌گفتار ۲۹۹

یادداشت‌ها ۳۰۵

برای مطالعه‌ی بیش‌تر ۳۲۹

آثار اوکشات ۳۳۵

واژه‌نامه (فارسی - انگلیسی) ۳۳۷

نمایه ۳۴۹

پیش گفتار

من نخستین کتاب را درباره‌ی مایکل اوکشات در ۱۹۹۰ نگاشتم. از آن سال به بعد علاقه به اندیشه‌ی اوکشات پیوسته رو به فزونی بوده است. چندین کتاب در کنار رساله‌ها و مقاله‌های بی‌شماری به فلسفه‌ی او اختصاص یافته‌اند. البته اوکشات در بریتانیا و بدون از فضای دانشگاهی به عنوان یک اندیشمند مهم محافظه‌کار شناخته شده است حتی (به اشتباه) منزلت او را تا اندازه‌ی یک عالی‌جناب خاکستری^۱ در فلسفه که پشتیبان تاجریسم بود، بالا بردند. اما در ایالات متحده نامش بسیار بیشتر در محافل غیر دانشگاهی مطرح شده است. برای نمونه، سیوریکم^۲ جریان رقابت انتخاباتی ریاست جمهوری امریکا در ۱۹۹۶ مقاله‌ای را منتشر کرد که نشان می‌داد فلسفه‌ی عقل‌ناباورانه‌ی^۳ اوکشات چگونه می‌تواند برای ترجمه نبودِ بینش^۴ در هر دو کارزار سیاسی [بیل]^۴ کلیتون و [باب]^۵ در کار رود. [۱] مقاله‌ای هم در ۱۹۹۹ در نیویوریک منتشر شد که اوکشات را لئو اشتراوس را دو اروپایی والامقامی معرفی می‌کرد که به محافظه‌کاری

۱. *éminences grise* فرد با نفوذ و تأثیرگذار در پشت پرده.

2. antirationalist

3. absence of vision

۴. مطالب داخل [] از مترجم و مطالب داخل { } از نویسنده است.

مدرن امریکایی سامان دادند. [۲] البته در طی جنگ اخیر با عراق این اشتراوس و پیروان نومحافظه‌کار او در واشینگتن بودند که در مطبوعات مختلف جولان می‌دادند. اما دیوید بروکس، صاحب‌نظر محافظه‌کار، در سرمقاله‌های نیویورک تایمز، روح اوکشات را ماهرانه احضار کرد و با طرح مباحثه‌ای خیالی درباره‌ی عراق تعادل را بازگرداند. او پذیرفت که اوکشات به احتمال با تحمیل دموکراسی به کشوری با سنتی سراسر غیر-موکراتیک مشکل دارد، با این حال بر این موضع پای فشرد که در مسیر برنامه‌ای که امریکایی‌ها برای بازسازی عراق در پیش گرفته‌اند، موارد اوکشات ژرفا وجود دارد: [امریکایی‌ها] همانند اوکشات‌های خوب «سردرگم شده‌اند» اما از «تجربه‌ی اشتباه» درس می‌آموزند. [۳]

این مورد چندان امر تازه نیست، اما به این نکته اشاره دارد که مقدمه‌ای کلی درباره‌ی اندیشه‌ی اوکشات که ارتباط مستمری با قرن بیست و یکم دارد، برای تفکر و مباحثه‌ی اساسی معاصر مفید و مؤثر واقع می‌شود. این چیزی است که در این اثر کوشیدیم انجام دهیم. من با تمرکز بر فلسفه‌ی سیاسی اوکشات نشان خواهم داد که چگونه [این فلسفه] در میان انواع محافظه‌کاری نوعی محافظه‌کاری بسیار گرا، مناسب شرایط کنونی ما را با نظریه‌ی لیبرالیسم (در معنای موسع آن) چنتا می‌کند، به‌طوری‌که از دیگر نظریه‌های معاصر به لحاظ ژرفا، پیچیدگی و تنبیل فلسفی، پیشی می‌گیرد. من در عین حال خویشتن را به فلسفه‌ی سیاسی اوکشات محدود نمی‌کنم و دیدگاه‌های مهم و اصلی‌تر او را در فلسفه، تاریخ، دین و آموزش باز می‌بینم. تبیین اندیشه‌های او در باب این بخش‌های غیرسیاسی تجربه‌ی انسان بسیار مهم است، زیرا اوکشات نوعی فلسفه‌ی سیاسی را وسواسانه شرح می‌دهد که در آن سیاست نه والاترین چیز، بل فقط شرط ضروری جهت تحقق بنیادین^۱ انواع انسان در قلمرو فرهنگ — چیزی که او «گفت‌وگوی نوع بشر» می‌نامد — است. در فصل نخست کتاب نگاه

گذرایی به زندگی اوکشات انداخته‌ام تا ویژگی، و فراتر از آن، سبک خاص این فرد را از دل آن استخراج کنم.

من کوشیده‌ام تا کتابی را به نگارش درآورم که برای مخاطب عام فهمیدنی و جالب بنماید. تا حد امکان هم از ارجاع‌های غیر ضروری به ادبیات پژوهشی در حال رشدی که درباره‌ی اوکشات است، پرهیز کرده‌ام. با این حال نمی‌گویم که آن متن‌های تخصصی بی‌ارزش هستند یا چیز زیادی را از آنها نیاموخته‌ام. به‌طور کلی، اوکشات نزد مفسرانش بسیار بخیر آمده است. برای مطالعه‌ی بیش‌تر آن دسته از علاقه‌مندان که برخی مناقشه‌های علمی در باب فلسفه‌ی اوکشات را پی‌گیری می‌کنند، منابعی را به عنوان راه‌ما در پایان کتاب آورده‌ام.

در طی نگارش این کتاب به خیلی‌ها مدیون شده‌ام. اولین و مهم‌ترینشان رابرت بالداک ویراستار کتاب است که چند سال پیش پیش‌نهاد کرد تا این کتاب را بنویسم و صبورانه منت ماند تا کار را شروع کنم. بنیاد ایهارت، کالج بووذن و بنیاد خانواده، فاسچر سخاوت‌مندانه امتیازهایی را برای پشتیبانی از پژوهش و نگارش این کتاب فراهم آوردند. استاد پیش‌کسوتم تیموتی فولر چشمه‌ی ثابت انگیزه برای من بوده است. او دانش فراوانی در باب اوکشات دارد. فولر هم‌چنین وصی از شارل باب‌های اوکشات است و همایش‌ها و نشست‌های بی‌شماری را درباره‌ی پیشینه‌ی اوکشات ترتیب داده است. کینت مینوگ خاطرات اوکشات را در کتاب صرف ناهار دلچسبی در مدرسه‌ی اقتصاد لندن با من در میان گذاشت. سوئل آسالیوان و همسرش مارگو سخاوت‌مندانه در خانه‌شان واقع در هال‌لین برای من بودند و مواردی را درباره‌ی اوکشات به علاوه‌ی دیدگاهشان نسبت به فلسفه‌اش ارزانی‌ام داشتند. نوئل آن‌قدر مهربان بود که مجموعه‌ای از نامه‌های شخصی اوکشات را به من نشان داد که در چند جا به آنها اشاره کرده‌ام. لزیلی مارش هم که مؤسسه‌ی مایکل اوکشات را به راه انداخته و تارنمای ارزشمندی را پی‌ریخته، مرجع پایداری برای داده‌های مفید بود. آنا

توولسن و کارمندانش مجموعه‌ی نسخه‌ها، دفترچه‌ها و نامه‌های اوکشات در بایگانی کتابخانه‌ی بریتانیایی علم سیاست و اقتصاد^۱ را در دسترس گذاشتند و کمک شایانی به من کردند. همکارانم در بوودن به ویژه ادی گلود (که شوربختانه اکنون در پرینستون است) با ملایمت مرا مجبور به توضیح می‌کردند که هر لحظه چه کاری را و چرا انجام می‌دهم. کلر و تیم با حضور همیشگی‌شان شادی را ارزانی‌ام داشتند. جورج، دوست من، با این پرسش چندباره که من کجای کتاب هستم و کی آن را به پایان می‌رسانم، مرا صادق نگاه می‌داشت. همسرم جیل همچون همیشه شرط لازم^۲ را مجرب می‌شد. سرانجام، ایستر، خواهرم که این کتاب را به او پیش‌کش کرده‌ام، همیشگی، دلگرمی و نمونه‌ی شهامتی را که هرگز فراموش نمی‌کنم، به من عرضه داشت.

1. political and economic science

2. sine qua non